ოთხშაბათი, 1918 წ. მაისის 29 № 103

ᲛᲔᲝᲗᲮᲔ ᲬᲚᲘᲡ ᲛᲔᲝᲗᲮᲔ

ᲤᲐᲡᲘ ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲨᲘ ᲓᲐ ᲞᲠᲝᲕᲘᲜᲪᲘᲐᲨᲘ 30 ᲙᲐ�პ. ᲠᲙ. ᲒᲖᲘᲡ ᲡᲐᲓᲒᲣᲠᲔᲑᲖᲔ

ოთხშაბათი, 1918 წ. მაისის 29 № 103

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

საქართველო

ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲐ

ხელნაწერთა შესახებ უნდა იყოს დაწერილი კარგად და ლამაზ. წერილში უნდა აღნიშნული იყოს ავტორის გვარი და ხელმოწერა. უსაფუძვლოდ გაფრენილი ხელნაწერი უფასოდ დაიბეჭდება.

რედაქცია ღიაა დილის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. საჩივრებისთვის ხელნაწერის გამო პირადად ბატონ-ბატონებს შეიძლება ასევე დღის.

ᲙᲝᲜᲢᲝᲠᲐ

პირველ ანგარიშგებულ ხელის წერა ბიჭეფა ხელოვნად ხანი თვით და ეღირება—18 მ. თვეში (ხელოვნ ბიჭეფი) 6 მ. და 50 კ. ცალკე № 30 კ. განცხადების ფასი სტრიქონი პეტიტი პირველ გვერდზე 50 კაპ. უკანასკნელზე—30 კაპ. საგანგებო ადგილზე ფასი ორჯერ ეღირება. ხანგრძლივი განცხადება თითოჯერ ზომით: 20×2—15 სანტიმი, 30×2—20 სანტიმი. ანგარიშგებანი გადაეცემა ღირს ქალაქში 1 მან. ქალაქგარეთ 1 მ. და 50 კ. ფული და ხელოვნება, რაც კონტორას შეეხება, უნდა გამოიგზავნოს კონტორის სახელზე. ხანგრძლივი განცხადებანი უნდა ითქვენილ იქნას ორი ეგზემპლარი 1½ სანტიმეტრ. კონტორაში. კონტორა ღიაა დილის 9 საათიდან 3 საათამდე და საღამოს 6—7 ს-მდეს

ᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ: ოფლი, სასტელის ქუჩა, № 5 ბეჭდილი ბეჭედი. ფოსტის ადრესი: Тифлисъ. ред. газ. № 56. Адресъ телеграммъ: Тифлисъ Сакартвело.

ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲛᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲙᲝᲜᲢᲝᲠᲘᲡᲐ 15—73

ᲪᲜᲝᲑᲔᲑᲘ:

მოკავშირეებმა ვლადივოსტოკსა, მურმანს და არხანგელსკში ჯარები გადასხეს.—გერმანეთს პეტროგრადზე ჯარების გატარება მოუთხოვნია.

გერმანეთის დელეგაციის თავმჯდომარე ბერლინში გაემგზავრა.—ამიერკავკასიის დელეგაცია ბათუმიდან წამოვიდა.—ოსმალეთის დელეგაციამ განაცხადა რომ ულტიმატუმი საქართველოსთვის სავალდებულოა, ხოლო მისი შესრულების ვადა მაისის 27-დან ითვლება.

მე-11 ე ქართული მსროლელთა პოლკი აუწყებს ნათესავთა და ნაცნობთა, რომ 22 მაისს გმირულად მოღვაწე იქმნა აწყურის ბრძოლაში ტყვეობიმფრქვეველთა რაზმის უფროსი

ᲐᲚᲔᲥᲡᲐᲜᲓᲠᲔ (ᲡᲐᲨᲐ)

ᲠᲝᲑᲐᲫᲘᲫᲔ

დაკრძალვა მოხდება ქ. გორში. 1—1632—1

ᲛᲗᲐᲕᲠᲝᲑᲘᲡ ᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲐ

საქართველოს პოლიტიკური დამოუკიდებლობის გამოცხადებით საქართველოს სახელმწიფოს საფუძველი ჩაეყარა. მაგრამ მოელი სახელმწიფოებრივი შენობის ასაშენებლად მართვა გამგეობის სისტემის ძირიანად შეცვლაა საჭირო.

საინტერესო შეშმარიტებაა, რომ სახელმწიფო ვერ აშენდება თვითეული ჯარისა, ფინანსებისა და სამოქალაქო წესიერებისა. ამიერკავკასიის რესპუბლიკის მთავრობამ კი ვერცერთი ხსენებული პირობა ვერ განახორციელა.

და ეწამს, რომ საქართველოს რესპუბლიკა იქს მას, რაც ამიერკავკასიის რესპუბლიკამ ვერ მოახერხა. რატომ? მიტომ, რომ საქართველოს რესპუბლიკა—მთლიანი ეროვნული და სახელმწიფოებრივი ორგანიზმი, რომლის ნაწილებიც ერთმანეთს უშველიან, მაშინ როდესაც ამიერკავკასიის რესპუბლიკაში გამოიშვეული, დამოუკიდებელი ძალები ადგილებიდნენ შემაერთებელ, შემაწყვეტებელ ძალებს.

მაშასადამე საქართველო, როგორც მთლიანი, შეგანაწყვეტებული ორგანიზმი, სახელმწიფოებრივი შენობის აშენებას შეძლებს.

უპირველესად თავდაცვის ორგანო ე. ი. ჯარია საჭირო, რისთვისაც სამი პირობაა აუცილებელი:

1) სურსათი. მთავრობამ ეს საქმე ვაჭართა ორგანიზაციას უნდა მიანდოს, ვინაიდან ვაჭრებმა უკეთ იციან, საიდან რა და რა გზითა და საშუალებით უნდა მოიტანონ. უეჭველია, მთავრობის ზედამხედველობა, კანტროლი, საჭირო იქნება, მაგრამ ისიც ცხადია, რომ მთავრობამ ვაჭართა კორპორაციას ნდობა უნდა გამოუცხადოს. რაც შეეხება სასურსათო კომიტეტებს, ისინი მიუფოკრატიულ ორგანიზაციას წარმოადგენენ, რომელნიც ზეშეველია, საქმეს ახდენენენ და კიდეც წაახდენენ.

2) მეორე პირობა—ფინანსების მოწესრიგებაა. რუსეთში, რასაკვირველია, მხოლოდ რუსული ფული ბატარეაში, რომელიც დღეს ჩვენში აუარებელია. გლეხს ქაღალდის ფული სკივრში ულეგია და არ იცის, რა ეყოს, როგორ მოიხმაროს. საჭიროა დაწესდეს თავდაცვის გადასახადი—იმგვარივე, ძველად რომ აწესებდნენ, როცა სახელმწიფო განსაცდელში ჩავარდებოდა ხოლმე. აუცილებელია ადგილდეს, რომ სახელმწიფომ ჩვეულებრივი გადასახადებიც საჩქაროდ აკრიფოს. სეფინანსო ლონისძიებათ აქ არ შევეხები.

3) მესამე პირობა—უფლების განხორციელებაა. მთავრობამ თავისი უფლება კეთილად უნდა ეოიხმაროს და იმ მოქალაქეთა მიმართ, რომელთაც თავისი მოვალეობა ვერ შეუგნიათ, ძალას უნდა მიმართოს. არა კმარა მარტო რეგულიაციური ფაზელოგია და ქადაგება, საჭიროა იმავე დროს ძალაც, უკეთ რომ ვქვათ, დისციპლინა, როგორც საზოგადოებრივ ცხოვრებაში, ადგილიც ჯარში.

დიდ! ყოველმა მოქალაქემ უნდა იცოდეს, რომ ღალატი საზოგადოების წინაშე არ ეპატიება.

4) დასასრულ მეოთხე პირობა საზოგადოების შეჩერებაა. მთავრობამ არა თუ თვითონ უნდა აწარმოოს ანტიანარქიული ფუნქციები, ძალთა ერთმანეთზე მიმსიენებელი და გადამკიდებელი პოლიტიკა, არამედ პარტიებსაც კი უნდა ეუკრძალოს. დღემდის კი მთავრობა, რომლის უმთავრესი დანიშნულებაც ანარქიასთან ბრძოლაა, თვითონ უწყობდა ხელსა და ადგ ვებდა საზოგადოებრივ ძალთა ცალკეულ.

მაშ ყოფილი თავდაზნაურობის დეგენასა და ბურჟუაზიის წინააღმდეგ ხალხის ამხედრებას ბოლო უნდა მოეღოს, ვინაიდან ამგვარი მდგენელობა ბოროტებს და ავადმყოფობს ხალხსა და ჰშობს ანარქიას.

აქედან კი გამომდინარეობს, რომ მთავრობამ ოპოზიციის როლი კი არ უნდა ითამაშოს, არამედ დადებითი პოლიტიკა უნდა აწარმოოს.

ცხადია, თვითონ ხსენებულ პირობათა საქართველოს სახელმწიფოებრივი შენობა ვერ აშენდება.

შეიგნებს კი დღევანდელი მთავრობა თვის მოვალეობას სახელმწიფოს წინაშე? უნდა შეიგნოს, ვინაიდან ამ შეგნებაზე ჰკიდია საქართველოს ბედი.

რაც აუცილებელია, უნდა განხორციელდეს!

ვასილ წერეთელი

ᲛᲗᲐᲕᲠᲝᲑᲐ ᲓᲐ ᲮᲐᲚᲮᲘ

ჩვენი მთავრობა დამოუკიდებელ სახელმწიფოს ცხოვრების ორგანიზაციისათვის ბუშაობს. იგი ეარჩეულია მცხოვრებთა უმრავლესობის მიერ და, როგორც სოციალისტურს მთავრობას, მას აქვს დიდი პრეტენზიები, რომ იყოს დემოკრატიულიც. დემოკრატიული მთავრობა კი მიზნად ისახავს სახელმწიფოს მცხოვრებთა უმრავლესობის ე. ი. ხალხის ინტერესებისათვის ზრუნვასა და მის უზრუნველ ყოფას. ეს კი შეიძლება ბრძოლად მაშინ, თუ მთავრობა, რა ელემენტიდგანაც არ უნდა იყოს იგი შემდგარი, გაანალიზებს თვის მოღვაწეობაში იმ სოციალ კატეგორიათა მისწრაფებებს და სურვილებს, რომელნიც წარმოადგენენ ერის შემადგენლობაში უფლებიდს და უუფლებოს ნაწილს. თუ ამ პრინციპს გადუვა ხელმთავარ წრეს იგი ხალხისური ე. ი. დემოკრატიული ადარ იქნება. იგი ბრძოლად უმცირესობის ნების მარეგულირებელი და უმრავლესობისთვის ხელ ოდენ ბაზე იქნება შემდგომ. ჩვენი მთავრობა de taeto სოციალისტურია და აწარმოეს სოციალისტურ პოლიტიკას. მათი თეორიული მსოფლმხედველობითი ინანალიზებენ თვეიანთ მოღვაწეობაში მხოლოდ პროლეტარიატის ინტერესებს ე. ი. ერთი კლასის, ანუ წრის, რომლის რაოდენობა ყველა ევროპულ დაწინაურებულ ს და კულტურულ სახელმწიფოში ძლიან მცირე უმცირესობას წარმოადგენს. რომ ეგ აზრი ჩვენს „სოციალისტურად“ გაზიარებულ ინტელიგენციას პირადად ქმათ არ მოეჩვენოს, აქვე ადენიშავ, რომ სოციალიზმის ხელმძღვანელობაც კი ე. ი. გერმანეთში, წმინდა პროლეტარული მასა (Vollblutproletarier) ხოლოდ 3,5 მილიონს შეადგენდა დანარჩენ მცხოვრებთა 75 მილიონიან რეიხსტაგთან შედარებით. ამიტომ ევროპის სახელმწიფოების პოლიტიკა მცხოვრებთა უმრავლესობის ე. ი. წვრილ მესაკუთრეთა, გლეხთა და მოქალაქეთა ინტერესებს გამოხატავენ და ამასთანავე ევროპის მთავრობანი შეეზიარებულთ აწარმოებენ მუშათა და პროლეტარია მეგობარობის გაჯიანებების პოლიტიკას. მთავრობა აწარმოებს, ანუ უნდა აწარმოებდეს სახელმწიფოებრივ პოლიტიკას და არა კლასიურს. რადესაც რიცხვთა ურთიერთობა გამოიცვლება და პროლეტარიატი რიცხვით უმრავლესობას შეადგენს მთელს ერთან შედარებით (რაც ისტორიულად ამოლეფუტარი შეუგნებლობაა), მაშინ ალბად მთავრობაც წმინდა სოციალისტური იქნება. ჩვენში კი წინადმდგომ ბოლდ. საქართველოში კერძოდ და ამიერკავკასიაში საზოგადოდ მცხოვრებთა დიდისაგან დიდ უმრავლესობას შეადგენს წვრილ მესაკუთრეთა მასა. რომ ეს მასა არ არის სოციალისტურად განწყობილი, მაშინ დეკრეტში ეს ნათლად დადასტურებულ. თუმც მცხოვრებთა დიდისაგან დიდი უმრავლესობა უსათუოდ არა პროლეტარულია, მთავრობის შემადგენლობა de facto წმინდა წყლის პროლეტარულ ინტერესების გამოხატველი და კლასიურ პოლიტიკას გამტარებელია. ეს ისეთი წინააღმდეგობა მესაკუთრე—მცხოვრებთა მასსა ერთის მხრივ და სოციალისტურ პროლეტარული მთავრობა მეორეს მხრივ, რომელნიც დიდ ხანს ვერ გასტანს და რადგან ხალხი, ერის უფლებანი ნაწილი ძნელად პროლეტარდება ნორმალ პირობებში, მცხოვრებთა დიდი მასა თვითონ ჩაითრევა თვის ინტერესთა სფეროში, თვის ბუნებრივ პოლიტიკის რგოლში მას ხელმძღვანელ მთავრობის წრეებს. ასეთს პირობაში მთავრობამ ან უნდა ეღალატოს სოციალისტური მრწამსს და ან აწარმოოს არა სოციალისტური პოლიტიკა ანდა უნდა გადადგეს. კალიფორნიის ისტორიულს მაგალითებში არ ყოფ ლა მაგალითი, რომ სოციალისტური პოლიტიკას შეძლებოდეს დემოკრატიის იმედების გამართლება. პირველი უდამ ეწინააღმდეგება მეორეს. სოციალისტრაციოთ ვეღოთ მთავრობის ფინანსიური პოლიტიკა.

ფილოსოფ. დოქ. ტატე მარგველაშვილი.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲚᲘ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝ

„თავი უფლებავ, შენ ხარ კაცთა ნავთსაყუდელი“...

ი. ჭავჭავაძე.

ალერსულად! 26 მაისს ჩვენი ეროვნულმა საბჭომ მოახდინა დიდებული აქტი: საყოველთაოდ გამოცხადა საქართველოს თვისუფლება. ამიერიდან ჩვენი ქვეყანა პოლიტიკურათ დამოუკიდებელი სახელმწიფოა. იგი მოწყდა ის დამდუპველ ბუნეთს, მოწყდა ამიერკავკასიის ხელოვნურად შექმნილს უდღეურს ფედერაციას და დამოუკიდებლივ შეუდგა თავის ბედის და მომავლის ჭედვას ისტორიის გრიგალზე.

ალერსულად ჩვენი დიდი ხნის ნატვრა! ვიადლობ განგებას, რომ მოვესწარ ამ დიდებულ წამს!... გიახლეთ კოლ ხეთის და ივერიის შვილნო! გიხაროდეთ, მრავალტანჯული ქართველო ერო! ამიერიდან თქვენი წამებული სამშობლო თვისუფალია! ამიერიდან ვადარ ჩაგკვრენ თავნი ეროვნული სკვითნი და ამირის ბარბაროსნი, ვადარ დგაჯანიან შემოხეხულნი, ვეღარ გვგლეჯენ მახვილად უცხო ტომნი! ამიერიდან ქართველი ერი შედის დასავლეთ ევროპის ოფერიში და ერის განათლებულ სახელმწიფოთა ფეხულში...

მაშ გაიხარეთ ქართლოსიანთა ნაშვილნო ძენო და ასულნ! გაიხარეთ მოდუდუნე მტკვარო, დისჯო ალაზანო და ცქრიალა ბორნ! გაიხარეთ კავკასიონ! მადალო მთებო! ადგეგვეხეთ ცამდე აწყვდილნო ციხენვარო და ციალუზო, დაიხეხეთ გულოვანო ტყეო და არაგვო, აცანეთ ქვეყანას, რომ ამიერიდან თავისუფალია ქართველი ერი!

„აყვავებული მდელო,
აყვავებული მთები...
მამული საყვარელი,
შენ როდის აყვავდები?!“...

გაიძახოდა კვნესით ამ 50 წლის წინად დიდი მგოსანი. და აჰა, დადგა ჟამი და აწყვეს ყვავილებს ჩვენი მამული, ჩვენი სამშობლო! მაგრამ თქვენ კი სად ხართ, დიდო მამულიშვილნო! სად ხარ დიდო ნიკოლოზ ქართველი სულის ამოსაკვნესო?! სად ხართ დიმიტრი და ილიავ მამულისათვის თავდადებულნო? სადა ხართ მთის სულნო ვეფვ და ალექსანდრეგ?! სადა ხარ საქართველოს ბულბულო ალაკი, რომ ბუკნადარით გმირებს ეძახდ და დაადგებულს შენსა სამშობლოს ნაზ ტურფულაზე უგალობებდ?! სად ხარ ერეკლეევ ხმალ ალსხლინო, ვით ივერია, შენც წამებულხარ?! და შენ გმირთა-გმირო, დიდო გიორგი საქართველოსთვის ჯვარზე დანცხეულო, ირანის ლომის ძალთა მეუფეულო და სამშობლოის ბოროტისაგან გადარჩენელო, რატომ ვერა მხარ, რომ მკვდარ ეთით ადგდგ. დღეს კოლ ეთი და ივერია, რომ ქართველი და კახი, იმერი, სვანი, გურეულ-მეგრელი, აბხაზ-ოსსეთი, ინგილო, თუშ-ფშავ-ხევსური, ძმურათ, მეგობრათ ხელ ჩაკიდულნი ზეიმს იხდიან და ზეგსურს ულოცავენ თავისუფლებას?! დიდო გმირნო, დიდო მოსნებო, თქვენც ბანდ ოდ ეთ, მანდ სადაველებში და შეეკრეფენით ზენას, რათა მომაღლის ერს თვისუფალს სადი გონება საქართველოს ზედეთა ალაშენებლათ და მკვიდრ წეწყობილების დასაყენებლათ...

მაშ გაუმარჯოს თვისუფალ საქართველოს!

გაუმარჯოს ჩვენს ეროვნულ საბჭოს!

გაუმარჯოს საქართველოს ახალ მთავრობას!

გაუმარჯოს ჩვენს პოლიტიკურ პარტიებს და მათ თანხმობით მუშაობას!

გაუმარჯოს ჩვენს კეთილმოსურნე მეზობლებს!

ქება და დიდება ქართველი ერის წარსულ გმირებს!

ქება და დიდება საქართველოს მომავალი წესწყობილების გამჭვალს, განათლების და ბედნიერების შემქმნელ თაეგანწირულ მუშაკებს!...

ხ. ქვარიანი

ᲐᲮᲐᲚᲘᲡ ᲒᲖᲘᲗ

დღეიდან საქართველოს სრულიათ ახალ პოლიტიკურ პირობებში უნდა ეწოვრება. საქართველო დამოუკიდებელია და ქართველი ხალხი სუვერენობის ეგვიგვანთ ირის ბოლილი. ახალი გზითაც ანხორციელებს ამ სუვერენობას. დღეს ჩვენი ეროვნული საქმე უძღვება საქართველოს ამაღლებულ-გამგეობის საქმეს და ამით ჩვენი ეროვნება იმ ეროვნებათა ოლიგარქიაში ადგება, რომელთ მათვე გამგეობა პოლიტიკურ წესით ხდება.

საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტი უზარელ ჰეფ ფეელა მაქალაქის საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ უფლებებს და ამით ჩვენ საკანონმდებლო ეროვნ ბაძვეველად უდგებ თანამედროვე პროგრესა და კულტურის უმაღლეს ფეხს მოვლენთ.

თანამედროვე განათლებულ ევროპის ამაზედ მეტი საკეთილ პოლიტიკურ ცხოვრებაში ჯერ არ ბოეპოფეა და მეტი ნადაელი, არ ახსოვს გამარჯვების სხვა რამ ტროფეი რომელიმე რევოლუციისა—საფრანგეთის დიდი რევოლუციიდან დაწყებული უკანკნელი რევოლუციებით გათავებული. რევოლუციონური გზა არც ჩვენ მიგვაცდა მეტს და ნუთუ ნოგკითხავთ ბეტს.

საერთაშორისო პოლიტიკაში მოქმედი ქართველი ერი ბუფერული ნეიტრალი სახელმწიფოს დროშით გამოვიდა და შიბაურ პოლიტიკაშიც ბან გარკვეული პარლამენტარული, ეროვნულ-ეროვნული განვითარების დროშა უნდა აფრიალოს. პარლამენტმა უნდა ჩამოყალიბოს საქართველოს სახელმწიფო-

ებრივი სახე, შეიმუშაოს მისი კონსტიტუცია და ამავე გზით უნდა განხორციელდეს საქართველოში სოციალური რეფორმები. სხვა ყოველნაირ გზებზედ და საშუალებაზედ ქართველმა ხალხმა ხელი უნდა აიღოს, თუ უნდა საფასებით ამოსწურის ის უპირატესობანი, რომელსაც მას აძლევს მოპოვებული მდგომარეობა. უნდა შეჩერდეს სამოქალაქო ომი ადგილობრივ და ჩვენ ქვეყანაში მომქმედი ურთიერთ წინააღმდეგ საზოგადოებრივი ძალები და კლასები ანგარიშის გასასწორებლად თავის წარმომადგენლების სახით საქართველოს პარლამენტში უნდა ხვდებოდენ ერთმანეთს. ყოველი კანონი პარლამენტში მიღებული—იქმნება უზენაესი სურვილი საქართველოს მოქალაქეთა უმბრავლესობისა და ყოველი მოქალაქეც მოვალე და იძულებული იქმნება დაეშორჩილოს მას. ამიერიდამ შინაური ცხოვრება ჩვენი ამომზეურდა და ფირულს პოლიტიკურს მუშაობას ჩვენ ქვეყანაში ადგილი ალარ უნდა ჰქონდეს, როგორც აგრეთვე იმ ბოროტებას და შეგუებულ ბოღმას, რომელიც ამ ნიადაგზე ზდვავდება ხოლმე სახელმწიფოს წინააღმდეგ. მაშასადამე ყოველგვარ რევოლუციონურ მოძრაობას საქართველოს ცხოვრებაში ყოველივე აზრი ეკარგება და სალიგენსიფიზმზეც უკარნახებს ქართველ ხალხს თავი დაანებოს ახლავე რევოლუციონურ ბურუსს. დღეს რევოლუციონური გზით სიარული რევოლუციის არა იარაღათ არამედ მუდმივი მიზნათ დასახვა იქნებოდა—და რას ნიშნავს ეს—ყველა ჭკუათაყოფილმა კარგათ უწყის. ბარალა და რა იქნება თუ ჩვენმა რევოლუციონერმა პარტიებმა, რომელსაც მიიღეს საშუალება არა რევოლუციონური მოქმედებისა არ დასტურვონ ძველი რევოლუციონური გზა? ფაქტია—ისინი პარლამენტში და მთავრობაში შესვლით ეთხოვებიან ამ გზას და საქართველოში მომქმედ პარტიათა შუბლიდამ იხსნება „რევოლუციონური თუ სარევოლუციო“ პარტიათა ვივესკები. ეს ასე მოხდება, ეს ფაქტია, მაგრამ ეს არ კმარა. საჭიროა თვით ხალხის პსიხიკიდამ მოიხსნას ეს ფორმული, გამოსვენდეს მის გულიდამ რევოლუციონერობის ფეტიშიზმი, რათა ხალხმა საფასებით შეიგნოს უპირატესობანი წარმატებისა, შეიგნოს თავისი მოქალაქობრივი ფასი და ღირსება და მით უფლებრივ და სახელმწიფოებრივ ადზრდაში მან დიდი ნაბიჯი წარსდგას წინ.

უამისოდ ჩვენი გამარჯვებაც და ჩვენი კონსტიტუციაც უბრიშვნელო იქნება და ხოლოდ დიდს საზოგადოებრივს აწყვ-დაწყვს გამოიწვევს. თუ ხალხმა არ შეიგნო და არ დარწმუნდა, რომ მისი უფლების მოდარჯე და განმახორციელებელი ქვეყნის სახელმწიფო წყობილებაა მთელი თავისი ატრიბუტებით და არა გატეხილი თოფი და მოლერებული ხიშტი—იგი გატყდება ასეთ ძალა-მოკრეფილ რევოლუციონურ ამაო ლოდინში და საშიშ კონტრ-რევოლუციის გზას დადგება. აშკარაა აგრეთვე, რომ ყველა ის ორგანიზაციები, რომელთაც რევოლუციის დაცვა ჰქონდათ მიზნად, ჰკარგავენ თავის აზრს და გაუქმდებიან პარლამენტარული ცხოვრების განმტკიცების პროცესში. ყოველგვარმა საბჭოებმა ამ ერთად-ერთმა რუსეთის რევოლუციის ორიგინალობამ ხვადხვადნირად უკვე შეასრულეს თავისი დანიშნულება. თუ მათი მიზანი იყო რევოლუციის დარჯობა და რუსეთის ცხოვრების საპარლამენტო წესებამდე მიყვანა—მათ უკვე სთქვეს თავიანთი სიტყვა. რუსეთში სწორედ ამ საბჭოებმა გარეკეს დამფუძნებელი კრება, გაალრმავეს ანარქია, ჩაჰკლეს დემოკრატიული სიკეთენი — პიროვნების, კრების, სვინიდისის, პრესის თავისუფლებანი და დღეს აშკარაა რა მომავალსაც უქადიან ისინი რუსეთს. ჩვენ-ში, საბედნიეროდ, საბჭოები დემოკრატიულ შეგნების და ღირსების სიმაღლეზე ადმოჩნდენ და პირნათლად მოიტანეს თავისი საქმე დღევანდელ ისტორიულ საფეხურამდე და იმედია დაწყებულ საპარლამენტო ცხოვრების მოთხოვნილებას ისინი ასეთივე შეგნებით შეხვდებიან.

მაშ ცხოვრებამ მთლად ამოსწურა რევოლუციონური გზა და მისი საჭიროება და ეხლა იგი სიტყვას საპარლამენტო კანონმდებლობას, ევოლუციონურ შემოქმედებას აძლევს. აქეთკენ უნდა გადმოიხაროს ხალხის შეგნებაც.

შ. ქ—ძე

საზავო მოლაპარაკება

(ნოე ჟორდანიას მოხსენება)

ბათუმში ამ ჟამად სამი დელეგაციაა: ოსმალეთის, გერმანეთისა და ამიერ-კავკასიის. თვითეულ, მათგანს აქვს მინ ჭებული განსაზღვრული ინსტრუქციები. დღეს მათში თვალსაჩინო განხეთქილება ჩაუფენია, საერთო სხდომა სამ დელეგაციისა ხოლოდ ერთხელ მოჰხდა. ამის შემდეგ საერთო სხდომები არა ყოფილა და დელეგაციებმა ერთმანეთს ნოტები რაადენჯერ მე წარუდგინეს. ამიერ-კავკასიის ოსმალეთთან დამოკიდებულების საკითხს რახდენიმე ბიმდინარეობა აქვს. ერთი თანხმობა ბრესტის ხელშეკრულებისა, მეორე მოითხოვს კიდევ გაფართოვდეს ბრესტის ხელშეკრულებას მიერ მოპოებანი და ოსმალეთს კიდევ შეეროუერთდეს ამიერ კავკასიის ზოგიერთი ოლქები. მესამე ენვერ-ფაშის მეთაურობით მოითხოვს ამიერკავკასიის ოკუპაციას სანამ საკითხი სახავო კონფერენციაზე გადასწყდებოდეს. ამ სამ სიმდინარეობათა შორის განსხვავებულია. შემდეგ ეს მიმდინარეობანი შეთანხმდნენ და ოსმალეთის დელეგაციას მისცეს ინსტრუქციები, რომლითაც მოითხოვენ: ახალციხის, ახალქალაქის, გუმბრის, ეჩმიაძინის და სურმალიის საზრების ოსმალეთთან შეძლებისთებას, ამიერ-კავკასიის რკინის გზათა ხელში ჩაგდებას, სურსათისა და ჯარისთვის, ომის დასასრულამდე და კიდევ სხვა და სხვა მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილებას, რაც გახამტკიცებს ოსმალთა უფლებას ამიერ-კავკასიაში. ეს მოთხოვნილებანი წაუყენეს ჩვენს დელეგაციას ბათომში.

ჩვენმა დელეგაციამ უპასუხა, რომ იგი სახავო მოლაპარაკებას ბრესტის ხელშეკრულების მიხედვით აწარმოებს. ოსმალებმა განაცხადეს, რომ ამ ხელშეკრულების ძალების შემდეგ ტრაპიზონში უთანხმოება მოჰხდა და მდგომარეობაც შეიცვალა. ჩვენი დელეგაცია ამტკიცებდა, რომ ბათომისა და ყარსის ოლქში მოხდარი შეტაკებები არ არდევენ ბრესტის ხელშეკრულებას. ბრესტის ხოლოპარაკების მეოთხე მუხლის თანახმად, ბათომის და ყარსის ოლქები უნდა გაეწმინდათ ჯარებისგან და თვითგამორკვევაც უნდა ძიებიშეესინათ. ოსმალეთმა კი თვითგამორკვევის გზაზე მდგარ ქვეყანაში ლაშქარი შეიყვანა და ძალ დაიპყრა ბრესტის ხელშეკრულება; ამისთვის, ამიერ-კავკასიის ხელ ჰქონდა ამდგარიყო ომის დასაცავლად. ამის საპასუხოდ ოსმალთა დელეგაციამ განაცხადა, რომ ბრესტის ხელშეკრულების მე-4 მუხლი განხეთქილებას ჩაუთოგდებს სახავო მოლაპარაკებაში.

ოსმალეთში ამ ჟამად, სახელმწიფოს ძირითადი გარდაქნა ჰხდება. დღემდე სახელმწიფოს საფუძვლად რელიგია იდო; ოსმალებიც ისლამის უკიდურესი ტოფიანლი იყვნენ.

ახალი მიმდინარეობა, რომელიც სახელმწიფოს საფუძვლად ედება არის პანთურქიზმი. ბოთურქენი ადერბეიჯანელ თათრებს თურქებად ჰთვლიან და აგიტაციას ეწევიან, ადერბეიჯანის ოსმალეთთან შემოსაერთებლად. ზეგოდ ბოსნელებულ ხუთი მაზრის ანექსირით ოსმალეთს ჰსურს ალბეთის საკითხის გადაწყვეტა. სომეხთა ეროვნულ ერთიანობის შექმნა ამიერ-კავკასიაში აშინებს ოსმალეთს და ამისთვის ჰსურს ამიერ-კავკასიის სომხობის ნაწილი ოსმალეთს დაუქვემდებარის. ბათუმში ჯერ არ არის ამიერ-კავკასიის ერთი ძალიანი დელეგაცია. არის ერთი ოფიციალი დელეგაცია, რომელიც ლაპარაკობს ამიერკავკასიის სახელით და თათრების რამდენიმე დელეგაცია, რომელიც სულ ხვანანირად ჰქონდენლობს, ვინემ ოფიციალი დელეგაცია. ესენი პირდაპირ იწვევენ ოსმალებს ამიერ-კავკასიაში. შთაბეჭდილება ისეთი გაჩოდის, თითქოს ჩვენი დელეგაცია გამომსახველია არა მთელი ამიერ-კავკასიის კვეთებისა და მისწრაფებისა, არამედ ხოლოდ სომხეთ-საქართველოსი. ესენი დიდად ეძლიერებს ენვერ-ფაშის შანსებს. გერმანელთა მოსვლა ბათომში მოულოდნელად მოჰხდა, მას არც კი მისცეს ინსტრუქციები; მათი მოსვლა ოსმალებისთვის მოულოდნელი სიურპრიზი იყო, რადგანაც ამიერ-კავკასიასთან მოლაპარაკებას მხოლოდ კერძო საქმედ სთვლიან. გერმანელებს კარგად არეკი ჰქონდათ გაცნობილი ტრაპიზონის მოლაპარაკება და ამიერ-კავკასიის მდგომარეობა, ოსმალური ცნობები ასეთი იყო: „გენერალ-ადიუტანტ ფონ ლერნერ-ფაშა“. გაიმარჯვა ჩვენ-კელის თურქოფილურ მთავრობამ“. გერმანელებს ეგონათ, რომ მთელი ამიერ-კავკასია თურქოფილურ განწყობილებაშია. ბათომში საქმის ვითარება გამოარკვია სეიმის წევრმა ბერნშტეინმა. გერმანეთის დელეგაციამ ინსტრუქციები მიიღო, რომლითაც მტკიცედ უნდა დაეცვათ ბრესტის ხელშეკრულება. გერმანელების ასეთი პოზიცია ორი მიზეზით აიხსნება. გერმანელებს ჯერ ეშინიათ დაარღვიონ ბრესტის ხელშეკრულება, რადგანაც იგინი ვედარ ისარგებლებენ მისით სახავო კონფერენციაზე. გერმანელებს ჰსურთ, რათა ოსმალთა მთელი ძალა დაგროვდეს მესოპოტამიის ბრძოლის ველზე ინგლისელების წინააღმდეგ. კავკასიაში ოსმალებს კარგა ჯარი ჰყავს დაბანდებული, ეს კი ხელს უშლის მესოპოტამიის ოპერაციებს. გერმანელები ოსმალების ხოლოდ ერთ მოთხოვნილებას ადასტურებენ მტკიცედ, „სახელდობრ ამიერ-კავკასიის რკინის გზის მოთხოვნას ჯარის გადასხმისთვის. რკინის გზების ამართველობას ოსმალებს ვერ ჩაუგდებენ ხელში.

მათის აზრით მმართველობას უნდა განაგებდეს, ამიერკავკასიის, ოსმალეთის და გერმანელ წარმომადგენელების შერეული კომისია. ამიერკავკასიის რკინის გზის საკითხი გერმანელთა აზრით. გადასწყვეტა, მხოლოდ ამიერ-კავკასიის და ოსმალეთის შერიგების შემდეგ. დღეს კი, სამივე დელეგაცია ერთმანეთს უდგენს ნოტებს. ნოტებს პრაკტიკული მნიშვნელობა არა აქვთ. ხოლო ფრიად საჭირონი არიან მომავალ კონფერენციისათვის. საზავო ხელშეკრულობასთან ერთად ოსმალები თანდათან შედიან ბრძოლად ამიერკავკასიაში. მათ ჰსურთ ჩვენ და გერმანელები დაგვაყენონ დაპყრობის ფაქტის წინაშე. ოსმალეთის დელეგაციისაგან ყოველ დღე ულტიმატუმს ელიან. ოსმალეთის ულტიმატუმი, ამ ჟამად გერმანული ნოტები აჩერებდა. ოსმალეთის დელეგაციას ჰსურს აიძულოს ამიერკავკასია დათმობაზე და უარაყოფინოს ბრესტის ხელშეკრულება. ჩვენი დელეგაცია დაჟინებით მოითხოვს ბრესტის ხელშეკრულების საფუძველზე საქმის წარმოებას. გერმანულმა დელეგაციამ შუამდგომლობა იკისრა. ჩვენ შეეთანხმდით. გერმანელმა დელეგაციამ გამოსთქვა აზრი, შეკრულიყო ჯერ წინასწარი ზავი ბრესტის ხოლოპარაკების საფუძველზე, დანარჩენზე კი სტამბოლში, მოელაპარაკათ.

გერმანელები მოითხოვენ მოლაპარაკების სტამბოლში გადატანას, როგორც უფრო შესაფერისს ადგილში. თავის ინსტრუქციების მიხედვით, ოსმალეთის დელეგაციამ იუარა ეს წინადადება. ალბად ამ დღეებში ულტიმატუმს წამოაყენებს. ჩვენ ან უნდა მივიღოთ ულტიმატუმი, ან ომი გავაგრძელოთ. ულტიმატუმის მიღებას მხარს არავის უჭერს; იგი უფლებებს წაგვართმევს საზავო კონფერენციაზე. გამარჯვებაც არ ძალგვიძს. ამის გამო გაერთიანებული ამიერ კავკასია ხიფანგში ჰყვება. მთავრობა და სეიმი იშლება. ულტიმატუმის მიღებას თითრები შესაძლებლად სცნობენ. ამრიგად ფაქტიურად,—ამიერ-კავკასია ალარ არსებობს. ერთი კონტრაგენტთაგანი უკვე გამოვიდა.

ოსმალეთს არ მოსწონს ამიერ-კავკასიის მთლიანობა. თათრები ულტიმატუმისთვის მზად არიან. ჩვენ არ შეგვიძლია მისი მიღება, არ ძალგვიძს სომხეთს ერი მტერს მივსცეთ ხელში. ერთიანი ამიერ კავკასია ჰდაფავს უკანასკნელ დღეებს. შეიძლება შემდეგ შეიქმნას ამიერ კავკასიის კონფედერაცია, მაგრამ ახლა კი იშლება. დღეს თვითეულმა ეროვნულ ერთეულმა თვით უნდა იზრუნოს თავის მართვა-გამგეობაზე. კერძოდ სომხებს დღეს არსებობის დაცვა მოუხდებათ. უნდა მიჰმართონ რომელიმე ძლიერ ძალას თავის დასაცველად. ჩვენთან მხოლოდ ერთი ძალაა—გერმანეთი. ამისთვის უნდა მიემართოს მას. ჩვენ ვართ მოწმენი ოსმალთა შემოტევისა და ამიერკავკასიის ერთიანობის რღვევისა. ენვერ-ფაშის პარტიას ჰსურს შეჰკრას ამიერ-კავკასიის ადერბეიჯანი სპარსეთთან თავის ძმის მეთაურობით. ენვერის ძმა, ფიციერი ნიგ-ზიმ-ბეი თავის ასკერებით უკვე შევიდა განჯაში. ოსმალებმა მოითხოვეს ყველა რკინის გზებზე კონვენცია. მათ უარით შეჰხვდნენ. შემდეგ ითხოვეს გუმბრის და ჯულფის რკინის გზების კონვენცია. ჩვენი დელეგაცია დასთანხმდა, კერძო კონვენციას ჩვენ და ოსმალთა მოსაზღვრე ჯარების შორის. ამ კონვენციას პოლიტიკური მნიშვნელობა არა აქვს. საზავო დელეგაციის წევრნი—„მუსავატელები“ გვარწმუნებენ, რომ ისინი მზად არიან საშველად მაგრამ უმწეონი არიან ხალხის მიძრაობის წინააღმდეგ.

სომეხთა და მაჰმადიანთა წარმომადგენლები შეთანხმდნენ საზღვარზე. შესაფერი განცხადებით მიჰმართეს ოსმალთა მისიას, მაგრამ ამას არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს. „მუსავატელები“ სხვანაირად იქცევიან. ზოგიერთი მათგანი ჩვენთან სულ არ მოდის და ოსმალეთის დელეგაციასთან ერთად ჰმუშაობს. ოსმალეთს ჰსურთ ბაქო ჩაიგდონ და ადერბეიჯანის დედაქალაქად გახადონ. გერმანეთი მტკიცედ ადგია ბრესტლიტოვსკის ხელშეკრულებას, იგი სცნობს ამიერკავკასიის დამოუკიდებლობას იმ შემთხვევაში, თუ სცნობს მას რუსეთი. ბერლინიდან მოსული ცნობით, სახალხო კომისართა საბჭო კვლავ განიხილავს თავის ურთი-ერთობას დამოუკიდებელ ამიერ კავკასიასთან. ოსმალებიც ახლა ამბობენ, რომ დამოუკიდებელ ამიერ კავკასიას არ სცნობენ. სცნობენ მხოლოდ ამიერკავკასიის მთავრობის დამოუკიდებლობას.

მთავრობის ცნობა

ბათუმიდან ა. ი. ჩხენკელმა პირდაპირი მავთულით საქართველოს მთავრობას აცნობა, რომ დეპეშა საქართველ. დამოუკიდებლობაზე მიღებულ იქმნა ოსმალეთის დელეგაციისაგან ულტიმატუმის წარმოდგენის შემდეგ. 27 მაისს ჩხენკელი ხალილ ბეისთან იყო და პირადათ გადასცა მას ნოტა საქ. დამოუკიდებლობაზე და სეიმის და მთავრობის დათხოვნაზე, ულტიმატუმის შესახებ ლაპარაკი არ ყოფილა. ა. ი. ჩხენკელი თბილისში წამოვიდა ახალი დირექტივების მისაღებად, რაც ხალილ ბეის უკვე აცნობა. 3 დღის ვადა კი მიუხედავად ა. ი. ჩხენკელის პროტესტისა მაინც დარჩა ულტიმატუმის პასუხის მისაღებად. ხოლოდ წინად თუ ამიერ-კავკასიის მთავრობას წარუდგინეს ეს ულტიმატუმი, ეხლა ეროვნულ მთავრობას ეხება და მათ შორის საქართველოსაც. დადგენილია 8 საათიდან. ამაზე ა. ი. ჩხენკელმა უპასუხა, რომ ულტიმატუმი არ უნდა შეეხებოდეს საქართველოს, რადგანაც მას მოლაპარაკება არ უწარმოებია ოსმალეთთან, მაგრამ ეს განცხადება არ იქნა მიღებული. ა. ი ჩხენკელის წამოსვლამ ცუდი შთაბეჭდილება მოახდინა, მაგრამ ოსმალნი მოელიან, რომ საქართველოს დელეგაცია მალე დაბრუნდება ბათუმში ახალი დირექტივებით. როგორც ამის შესახებ უკვე იყო ცნობა, ოსმალეთის მთავრობა საქართველოს მთავრობისაგან მოითხოვს საქართველოს ტერიტორიისაგან ახალციხის და ახალქალაქის მაზრების ჩამოცილებას. საქართველოს მთავრობა ყოველ ღონეს იღონებს, რომ ახალი საზღვრების დადების საკითხი იარაღით არ გადაწყდეს.

თუმცა მთავრობა აფრთხილებს მცხოვრებთ, რომ მოსალოდნელია მაინც, ოსმალეთმა არ შესწყიტოს სამხედრო მოქმედება; ამიტომ მოუწოდებს მათ სრული სიმშვიდე დაიცვან და მზად იყვნენ, რომ მთავრობის პირველ დაძახებისთანავე ყოველი ღონე იხმარონ სამშობლოს დასაცავად.

ოსმალეთი

ამერიკელი ბიზნესმენი

დასავლეთის ფრონტი

გერმანეთის ცნობა

ბერლინი. მაისის 27. მეტერენის სამხრეთ დასავლეთით ჩვენ ხელთ გიგდეთ ინგლისელი ტყვეები. კემმელის მიდამოებში, ლისის ჩრდილო ნაპირზე, არრასისა და ალბერტის შუა და ავრის დასავლეთ ნაპირზე მტრის არტილერიის სუსტი მოქმედებაა.

ბერლინი. მაისის 27. საღამოს ცნობა. ფლანდრიაში, ლისთან, სომმის ორივ ხნარეზე და ავრთან საარტილერიო მოქმედება მეტად წყვეტდება. ლაონის სამხრეთით დღეს დილიდან შმენ-დე დაშთან ბრძოლა წარმოებს. გერმანელ პრინცის ჯარმა ბერგრუხენი აიღო და ესნესთან იბრძვის.

პარიზი. მაისის 27. სამხედრო ცნობა. მეუსიხ ორივ ნაპირებზე ბრძოლა გაცხოველდა. ფეი-ენ-ბაის ადმოსავლეთით გერმანელთა აგრესიული მოქმედებანი შეეაჩერეთ.

ახლო აღმოსავლეთი.

პალესტინის ფრონტი

კონსტანტინოპოლი. მაისის 27. პალესტინის ფრონტი. ზღვის პირის მიმართულებით ჩვენ ბატარეებს მტერმა ძლიერი სროლა აუტეხა. დანარჩენ ფრონტზე ჩვეულებრივი სროლაა. რაფატის სამხრეთ დასავლეთით ერთი ჩვენი პატრულთაგანი გასცილდა მავთულის ხლართებს და პოსტები დაატოვებინა. მდ. იორდანეს ველეში მტრის პატრულები მოვიგერიეთ. ჩვენმა მფრინველებმა ვადახეფში მდგარ ბანაკს ყუმბარები დააყარეს.

მესოპოტამიის ფრონტი

ჩვენმა მარცხენა ფრთის ლაშქარმა კერკუკი დაიპყრა. ინგლისელები სამხრეთისკენ იხევენ. დარდანელთან ორივე მხრის დიდი საჰაერო ხვეულია.

რუსეთი

მძევლები

სარატოვში საბჭოთა მთავრობამ 24 აპრილს შეპყრო 30 კაპიტალისტი 10 მილიონიან კონტრიბუციის მძევლებად. ამას ემატება კიდევ სხვა მუქარა თუ ფული დროზე ვერ შეიტანეს.

ციმბირის მთავრობა

ხარბინში ამ ჟამად იმყოფება ციმბირის მთავრობა სრული შემადგენლობით, დასავლეთ ციმბირის ყველა ქალაქში დაწესეს მთავრობის ემისარიატები, რომელნიც ციმბირის დამფუძნებელ ყრილობის მოსაწვევად მუშაობენ. ასეთივე ემისარიატები დაარსეს შორეულ აღმოსავლეთში. ჯარი ჯერ არ იმყოფება; მისი შექმნა—მორიგი მიზანია. პეკინიდან მოსული ცნობით მოკავშირეებმა იცნეს ციმბირის მთავრობა.

პლეხანოვის ავათმყოფობა

პლეხანოვი ჭლექით მძიმე ავადმყოფი შეიქნა. მან თავისი ანდერძი უკვე დასტოვა. ამ ჟამად ის ფინეთის ერთ-ერთ სანატორიაში იმყოფება. ფინეთში ჩავიდნენ ორი ექიმი და მისი რამდენიმე მახლობელი, რათა ფინეთის ომის მდგომარეობას გამოარიდონ.

პროლეტარული გაზეთები.

ყოფილ საკადეტო კორპუსები გადაკეთეს პროლეტარულ გაზეთებად.

ხიმშილი მოსკოვის გუბერნიაში

მოსკოვში ხიმშილი დღითი-დღე საშინელ ხასიათს ღებულობს. ფქვილის მაგივრად ხმაროობენ ჩენჩოს. ხიმშილით მრავალი იხოცება. ქეჩა-ქეჩა მთხოვარა ბავშვები დაარბიან. თხოულობენ კართოფელს, რადგან იციან, რომ პური არ იშოვება. მცირეწლოვან შვილების პატრონები მთელი კვირაობით მიდიან ცენტრალ გუბერნიებში პურის სამოვნელად. სათესლე პური არვის აქვს. მიწა დაუთესავი დარჩება. მოსკოვის და ზემოგიროდის მაზრებიდან ასობით გლეხობა სახლდება ციმბირსა და ალტაიში. სამშობლოდან მიმავალი გლეხები სტოვებენ მიწებს, ყიდიან ხარახურას, საქონელს და ოჯახობით მიემგზავრებიან ციმბირისკენ.

სოფლებში ცხენები იხოცებიან. ზოგს მიწები უხნავი რჩება.

საალდგომოდ მოსკოვში

მოსკოვის მცხოვრებლებს საალდგომოდ დაურიგეს: 1 გირ. თევზი, 1 გირ. ფქვილი, ნახევარი გირ. მწვანილი, მესამედი გირ. ყავა, მესამედი გ. ვარდკაპა (ციკორი), 2 კვერცხი, 1 გირ.

ბურღული, 1 გირ. შაქარი, მესამედი გირ. ჩაი, 1 გირ. ხორცი.

გამომძიებელ კომისიის რეორგანიზაცია

მოსკოვში იუსტიციის საქმეთა კომისრის სტუჩკის ინიციატივით შესდგა კვრძო სხდომა განსაკუთრებულ საგამომძიებლო კომისიის რეორგანიზაციის საკითხის შესახებ. კომისიას შერჩება უფლება: შეპყრობის, დაკითხვის და გახანგრძლივების სისრულეში მოყვანისა. წინასწარი გამოძიება და საბრალმდებლო ოქმების შედგენა ევალება ყოფილ მთავარსარდალ კრილენკოს. კრილენკო თავის მოქმედებაში მთლად თავისუფალი იქნება. იგი პასუხს აგებს მხოლოდ ცენტრალ აღმასრულებელ კომიტეტის წინაშე.

საბჭოთა ყირიმის მოწვევის მოთხოვნა

როგორც „ნოვოსტი დნია“ გადმოგვცემს ამ უკანასკნელ ხანს მეტად დაჟინებით მოითხოვენ მუშათა, ჯარისკაცთა და გლეხთა დეპუტატების საბჭოთა ყრილობის მოწვევას. ასეთ მოთხოვნილებას აყენებენ უთანგრესად ბოლშევიკთა ის წრეები, რომლებიც ამ უკანასკნელ ხანს რამდენიმე მეტად მნიშვნელოვან საკითხის გამო ოპოზიციაში ჩაუდგნენ ბოლშევიკების ხელმძღვანელ წრეებს. ასალ სრულიად რუსეთის ყრილობასვე მოითხოვს მეზღვაურთა ცნიშვნელოვანი ჯგუფი, რომელიც არ არის კმაყოფილი სახალხო კომისართა საბჭოს პოლიტიკით. ჯგუფის აზრით სახალხო კომისართა საბჭო თანდათან მარჯვნივ იხრება.

საერთო მდგომარეობა

ვერვინ უარჰყოფს იმას, რომ თვით რუსეთში ახალი ამბები წწიფდება. ციმბირის სოციალისტური მთავრობის გაყლენა დღითი დღე იზრდება. ამ მთავრობას ეხარს უჭერს შეთანხმების სახელმწიფოთა კოალიცია, რომელმაც ვლადივოსტოკში ამას წინად კიდევ 75 ათასი კაცი გადასხა. ციმბირის სოციალისტურ მთავრობის გარშემო თავს იყრიან დამფუძნებელ კრების დასაცავად მებრძოლი ყველა ძალები. ახლო სომავალი ასე ჩანს: საბჭოთა მთავრობა ბოლშევიკების გახართავს ერთმანეთთან შეერთების შესახებ, მაშინ ერთ ხანრეზე იუნებენ ბოლშევიკები და გერმანელები და მეორე მხარეზე კი ციმბირი და მოკავშირენი. ხმები მოსკოვში მომხდარ გარდაქნის, ლენინის შეპყრობის და საბჭოდრო დიქტატურის შესახებ ნამდვილი არ გამოდგა.

სოციალისტური პრესა.

წითელ ლაშქრის და გერმანეთთან ახალ ომის შესახებ.

„პრავდა“. იმპერიალისტურ გერმანეთს ვერ აუტანია თავის გვერდით რუსეთის სოციალისტური რესპუბლიკა. მას ჰსურს გასრესოს საბჭოთა მთავრობა, ძირითად ადმოფხრას „ბოლშევიკური სენი“, ბოლო მოუღოს „ანარქია“-ს, რომელიც ცენტრალ სახელმწიფოებსაც ემუქვრის.

რუსეთის სოციალისტურ რესპუბლიკამ მთელი ძალ ღონე უნდა მოიკრიბოს, რომ თავდასმა აიცდინოს, გერმანეთის გამარჯვებას მოჰყვება რევოლიუციის მოპოვებათა გაუქმება. გამარჯვებული გერმანელი მეამბოხეებს და კაპიტალისტებს გაიმარჯვებენ შიწას მეზამბოხეებსა და კაპიტალისტებს დაურიგებენ:

გერმანელებს იმედი აქვთ, რომ რუსეთის ბურჟუები დაეხმარებიან. რატომაც რა, განა ჰინცენბურგის ბატალიონები მათ პრივილეგიების ადსადგენად მიდიან. მაგრამ არც თუ სოციალისტურ რუსეთის მუშები ერიან მარტონი. თუ რუსეთის ბურჟუები გერმანელ ბურჟუებს დაეხმარებიან, გერმანეთის პროლეტარები რუსეთის მიძმეებს გამოექომაგებიან.

„იზვესტია“. კარლ რადეკი „იზვესტია“-ში პირდაპირ აყენებს საკითხს: შეუძლიან თუ არა რუსეთს ომი აწარმოვოს?

ლაშქარი თავზარდაცემული გამორბის და ეხოლოდ აქა იქ უწევს წინააღმდეგობას. აქამდისაც რომ მან არ ააიხრა ქალაქი, ეს ჩვენს ორგანიზაციის დამსახურებაა. უკან გამოქცეული მასა ცენტრების ახლო არ უნდა გავატარეთ, ხოლო თვით ცენტრებში რკინის სალტედ უნდა შემოვერტყნეთ და ყოველი მათი წინააღმდეგობა უნდა ჩავკლათ. სასურველია მათი მხოლოდ სოფლად დაქცევა, რადგან იქ ისინი პროგრესიულ როლს შეასრულებენ- გაამშვენებენ კლასობრივ ბრძოლას.

ეს მასა რომ ეხლავე ჩაგწერეთ ლაშქარში,—უაზრობა იქნება, რადგან ის ლაშქარი, რომელსაც არ ჰსურს ომი, დემობილიზაციას შეიტანს წითელ ლაშქარშიც. მაშ როგორ ვიბრძოლოთ უიმათოდ? ამ ჟამად უნდა შეეძლოთ ზომავალ ლაშქრის კადრები უმუშევარ მუშათგან, ლტოლვილთაგან და იმ გლეხებისგან, რომელთაც არ ჰსდართ მიწას დაუბრუნდნენ. ხსენებული კადრები პარტიზანულ ბრძოლისთვის უნდა შეეანზადოთ.

გერმანელები ჩვენსკენ დიდ ძალებს ვერ მომართავენ, რადგან დასავლეთის ფრონტზე საქმე გამწვავებულია. ამიტომ ადვილი შესაძლოა პარტიზანულ ბრძოლაში გამარჯვება ჩვენ დაგვრჩეს.

თავდაცვის ღონისძიებათა შესახებ რადეკი სწერს: ასე თავდაცვის საქმის წარმოება, როგორც ჩვენ აქამდის გაწარმოებდით, ყოველად შეუძლებელია. ძალას უნიზათ ვკარგავთ.

რევოლიუციის დასაცავად საჭიროა მივიდოთ ბტრის მიერ შემოთვლილი ბრძოლაში გაწვევა. საჭიროა სატახტო ქალაქის ბტრის ხარბაზნებიდან შორს გადატანა. ჩვენს გაუბედაობით დაშლილი ძალები უნდა რადიოს ხელით შევაერთოთ. მთავრობა, რომელიც დღეს არ მოიქმედს ამას, ხვალ უეჭველად დაუბრუნდება. ან კიდევ ძულებული იქნება დაშალოს პარტიზანული რაზმები, რომლებიც მთავრობის გარდაწყვეტილების წინააღმდეგ ბრძოლას დაიწყებენ. მომენტი გამბედაობას მოითხოვს.

გერმანელების მოთხოვნილება და პეტროგრადი

მოსკოვი. მაისის ნ. „ნოვოე სლოვო“-ს ცნობით პეტროგრადი კვლავ შეძრწუნებულია. სადამოს გაზეთებში დაბეჭდილია მოსკოვიდან მიდებული ცნობები გერმანელების ახალ მოთხოვნილების შესახებ. პეტროგრადში ჯერ ისევ წინა დღეს დადიოდა ხმები, რომ გერმანელები მოითხოვენ თავიანთ ჯარების გერმანიისკენ გატარებას. მათმა ჯარებმა პეტროგრადზე უნდა გაიაროონ. ამ მიზნისთვის მათ ფსკოვში 4 დივიზია ჰყავთ. ამტკიცებდნენ აგრეთვე, რომ ვითომც გერმანელებს მოეთხოვნოთ საბჭოთა მთავრობისგან, რათა მას ზომები მიეღო მოკავშირეებისაგან გერმანიის გასაწმენდათ. გერმანელებს განუცხადებიათ, რომ მათ განზრახული აქვთ რუსეთის ტერიტორიაზე რუსეთის მოკავშირეთა წინააღმდეგ სამხედრო მოქმედების დაწყება. ამ საეწუხარო ამბებმა პეტროგრადი შეაძრწუნა. ხალხი იხიზნება. წამოსასვლელ მოწმობების ასაღებად დაწესებულებების წინ დიდი კუდებია. სასურსათო კრიზისი გაწვავდა. ამას გამომუშათა წრეებში, პუტილოვის და სუსტროორეკაიაში არსებულ თოფის ქარხანაში აჯანყება მოხდა.

მოკავშირეთა გემები არხანგელსკში.

სტოკგოლმიდან იტყობინებიან, რომ როგორც გერმანეთის უკანასკნელი რადიოდეპეშა გადმოგვცემს ამ დღეში რუსეთის ჩრდილო პორტიებიდგან დაბრუნებული შვედის ხსენებულ პორტებში უნახავს საფრანგეთის, ინგლისის და იტალიეთის ნ დიდი საბრძოლო გემი, მათში 2 დრედნოუტი, არხანგელსკში ხსენებულ შვედის სიტყვით ჩოკავშირეთ ნ ათასი ჯარის კაცი ჰყავთ.

„ვეჩერნია ოგნის“-ს კორესპოდენტი დეპეშით იტყობინება: ამირბარმა კემპმა განაცხადა, რომ ახლო მომავალში შესაძლოა არხანგელსკში ინგლისელთა ესკადრა მოვიდეს, ამერიკის წარმომადგენელმა, ლეიტენანტ მარკინმა, განაცხადა, რომ მურმანის დეპუტატთა საბჭომ შეერთებულ შტატებს მურმანის დასაცავად შეიარაღებული ძალა მოსთხოვა.

გენერალი ალექსეევი.

ამბობენ, რომ სერიოზული ბრძოლაა ალექსეევის და საბჭოთა ჯარების შორის. ალექსეევის დამორჩილების ცნობა ახლა გამოქვეყნდა. გარემოებანი, რომელთაც ეიძულეს იგი დამორჩილებისათვის ბრესტ-ლიტოვსკის მოლაპარაკებიდან გამომდინარეობს. კორნილოვს უთქვამს, რომ თუ საბჭოს ჯარებს ჰსურთ გერმანეთთან ომის გაგრძელება, მაშინ ის მიატოვებს პოლიტიკურ შფოთს და მზად არის მათ გაჰყვეს.

მისი ძირითადი თეზისია: ებრძოლოს გერმანელებს უკანასკნელ სისხლის წვეთამდე და ამისთვის მზადაა ყოველგვარ მთავრობას დაემორჩილოს. ამის შემდეგ საქმემ სხვანაირი სახე მიიღო. ბრესტის ხელშეკრულების შემდეგ წინააღუდგა საბჭოებს და გენ. ალექსეევთან დენიკინ და მარკოვთან ერთად დაეზზადა გამოსასვლელად. კალედინის თვითმკვლელობის შემდეგ კორნილოვმა და ალექსეევმა დასტოვეს დონი და შეეფარნენ ზიდა რუსეთს საორგანიზაციო მუშაობისთვის. ბოლო ხანებში მიმართულების ხაზი ირკვევა ორენბურგისაკენ, ალბად ჰსურთ ორენბურგთან შეერთდნენ დუტოვის რაზმებს.

ფინლიანდიაში

ფინლიანდიის ტახტის პრეტენდენტი

ბერლინიდან ბიდებულ ცნობების თანახმად ფინლიანდიაში შემდგარა ძლიერი მონარქიტული პარტია, რომელსაც ფინლიანდიის მეფედ გერმანული პრინცი ფრიდრიხ ეიკლენბურგელი დაუსახელებია. სადამოს გაზეთები გადმოგვცემენ, რომ პრინცი მეკლენბურგელი კიევშია და თავს კანდიდატურის შესახებ აგიტაციას ეწევა.

უცხოეთი

კომენტარიები იაპონიის შესახებ

პარიზიდან იუწყებიან: პარიზული პრესა ლაპარაკობს იაპონელთა წამოწყებაზე შორეულ აღმოსავლეთში. საფრანგეთის დიპლომატიური პოზიცია იაპონიის ჩარევის გამო ასე განუმარტავს „ნოვი ვეკ“-ის კორესპონდენტს. საფრანგეთი მუდამ პატივით მოეკიდება რუსეთის უფლებათ. მოქმედება უნდა იყოს შეთანხმებით და იაპონიაც იმოქმედებს შეთანხმებით, როგორც მიზნებში, ისე მეთოდებში. ამერიკულ დიპლომატიურ წყობილებიდან იტყობინებიან, რომ შეერთებული შტატები იაპონიის ჩარევაში დამოუკიდებლობას იცავენ. ამერიკას სწამს, რომ რუსეთის დახსნა კიდევ შეიძლება. ვილსონი იტყვის სიტყვას, რომლითაც რუსეთი უნდა განთავისუფლდეს გერმანეთის უღლისგან. ამერიკა ამისთვის არავითარ მსხვერპლს და ლონისძიებას არ დაეერიდება.

იაპონია და ციმბირი

ერთმა პასუხისმგებელ პოლიტიკურ მოღვაწემ, რომელიც ამ ჟამად კავკაზია საუბრის დროს „ზარია როსსიი“-ს ძველად „უტრო როსიი“ კორესპოდენტს განუცხადა: ამას წინად დაქინებით ლაპარაკობდნენ იაპონიის ციმბირში გამოსვლაზე. ეს ნაკარნახევი იყო იმ მოლოდინით ვითომც გერმანეთი თავის საბჭოდრო ტყვეებით შეტევას დაიწყებდა ციმბირში. იაპონია ემზადებოდა გამოსასვლელად მხოლოდ თავდასაცავად. მას რუსეთის მთლიანობის წინააღმდეგ გლეშეობა აზრადაც არ ჰქონია.—ჩვენ ეხლა უკვე საიმედო წყაროებიდან ვიცით, რომ ციმბირში გერმანეთის საფრთხის ადარ ეშინიანთ. გერმანელი საბჭოდრო ტყვეები აგრეთვე საბჭოდრო მოკავშირეებს ვერ აწარმოებენ და ამიტომ საკითხი იაპონიის ციმბირში გიმოსვლისა თავის თავად მოიხსნა.

იაპონიას სრულებითაც არა აქვს განზრახვა ჩაერიოს რუსეთის საქმეებში და თუ სემიონოვს იაპონელები ეხმარებიან ფულითა და იარაღით, ამას კერძო პირები და კომპანიები სჩადიან, იაპონიის მთავრობი კი ამაში არავითარ მონაწილეობას არ ღებულობს. იაპონიას საჭიროდ მიაჩნია ციმბირის მთლიანობა. ვინც ციმბირის მთლიანობის დარღვევას მოისურვებს მას იაპონია სასტიკ წინააღმდეგობას გაუწევს.

იაპონია ისევე ეპყრობა ციმბირს როგორც ამერიკა ფილიპინებს. იაპონია შორეულ აღმოსავლეთში სხვა ვილსონს ბატონობას არ შეურიგდება.

შორეულ აღმოსავლეთის ბატონ-პატრონებში უნდა იყვნენ: იაპონელები, ამერიკელები და ჩინელები—და სხვა არავინ.

გრძანება

მინისტრ-პრეზიდენტის და შინაგან საქმეთა მინისტრის დროებით თბილისიდან წასვლის გამო მინისტრ-პრეზიდენტის მოვალეობას დროებით შეასრულებს საგანგებო მინისტრი გიორგაძე. შინაგან საქმეთა მინისტრის მოვალეობას შეასრულებს—კ. გვარჯალაძე.

ნ. რამიშვილი.

ქრონიკა

თბილისი.

დღეს შუადღის 12 საათზე, სახალხის თეთრ დარბაზში დანიშნულია ეროვნულ ხაბჭოს კრება. კანდიდატებს დასწრება შეუძლიანთ.

სამადლობელი პარაკლისი. დღეს, შუადღისას, 12 საათზე სიონის ტაძარში სრულიად საქართველოს კათალიკოზ კირიონ მეორეს თანდასწრებით გრძელდება სამადლობელი პარაკლისი საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადების გამო.

გუშინწინ ბერლინში გაემგზავრა ბათუმში მყოფ გერმანეთის დელეგაციის ნეოეფური გენერალ-მაიორი—ფონ ლოსსოვი.

მე-2-ე რაიონის კრება. დღეს, სადამოს 6 საათზე, სამეურნეო ბანკის შენობაში, შესდგება ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის ქ. თბილისის მე-2 რაიონის (ყოფილი მე-2, 3 და 4 უბნების) წევრთა საზოგადო კრება, რომელიც იქნება კანონიერი, დამწერეთა რაოდენობის მიუხედავად. განსახილველია საორგანიზაციო საკითხები. ა. ასათიანი წაიკითხავს მოხსენებას პოლიტიკურ მდგომარეობის შესახებ.

ხალართველოს რესპუბლიკის ელჩად გერმანეთის მხრივ ასახელებენ გრ. შულენბერგს.

ხანდრო ქუთათელაძე, აკაკი ჩხენკელის მდივანი გუშინ წინ ბათომიდან თბილისს დაბრუნდა და მთავრობას საგანგებო ქალაღდები გადასცა.

კულტურის და შრომის კავშირის პირველი საორგანიზაციო კრება მოხდა გუშინ, [illegible] ილებითს ცნობებს კრების შესახებ ხვალინდელს ნომერში მოვათავსებთ.

კავშირის საქმეებზე მოლაპარაკება შეიძლება ჩვენს რედაქციაში ყოველ დღე, 12—2 ს. გ. ჟორდანიასთან.

ქართულ უნივერსიტეტის სტუდენტების კავშირის კასსის სასარგებლოდ გაიმართება სალამო, კვირას, 2 თებერვეს. დაწვრილებით პროგრამა სალამოსი გამოცხადებული იქნება ანფიშებში.

ქვემოთი წმ. ბარბარეს ეკლესია, რომელსაც თარეებიც კი ლოცულობენ, დამეს უთენენ და სალმოთოსაც კი ჰკლავენ ხალმე, 24 ამ თვისას, პარასკევს დამე გაუძარცვეთ ბოროტგაბზარხველთა; წაღლითა შესამოსელი სამი ხალი, აბრეშუმის კრეტსაბმელი, ფარდა, კრეჭები დაუტვრეგიათ, ორმოც თუმანამდე მეტია გატანილი სამკაული და კუანილება ქვემოთი წმ. ბარბარეს ეკლესიისა წაღლიათ.

ქალაქის საბჭოს რეზოლიუცია. ქალაქის საბჭომ მოისმინა ამ საქართველოს რეპუბლიკის დამოუკიდებლობის გამოცხადება, შემდეგი რეზოლუცია გამოიტანა: „ქალაქის საბჭო სალამს უძღვნის საქართველოს რესპუბლიკას. საყოველთაო ხმის მიცემით არჩეული საბჭო აცხადებს, რომ იგი მზადაა მხარი დაუჭიროს ახალ შემდგარ მთავრობას. ყოველივე იმ ნაბიჯებს, რომლებიც მიმართულნი იქნებიან დემოკრატიის ფიდელების განხორციელებისაკენ ან მოუწოდებს მცხოვრებლებს შეკავშირდნენ თავისუფლების და რევოლუციით მოპოვებათა შესანარჩუნებლად.

ლტოლვილთა ბავშვების ჩამოყვანა. ბუთა მინისტრს მინისტრს მთავრობამ აცნობა, რომ ბ-ნ არაქელიანს და ქ-ნ გრიგორიან და ისტამნოვისას ხება [illegible] სანაინში წასვლისა იქიდან ლტოლვილთა 2000 ბავშვის წამოსაყვანად.

აღმასრულებელ კომიტეტის ხხდომა. დღეს, სალამოს 7 საათზე სასახლის თეთრ დარბაზში თბილისის ძ. და ჯ. დეპ. საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტის სხდომა დანიშნული.

ეროვნულ საბჭოს კრება. დღეს ნაშუადღევის 12 საათზე სასახლის თეთრ დარბაზში შესდგება ქართულ ეროვნულ საბჭოს სხდომა. სხდომის საგნები: პრეზიდუმის არჩევნები, სამანდატო კომისიის მოხსენება და სხვა.

ახალქალაქი

ეროვნულ საბჭოს ატყობინებენ: „ლტოლვილები უბრუნდებიან თავის კერას. ოსმალებმა ძველ საზღვარზე დაიხიეს და ს. კარზახთან დგანან. თავზარი მინელდა. გაძარცულია კარზახის ერთი ნაწილი“.

თელავი

კ. ინიკაშვილმა და გ. კიკვიძემ, „ედემის“ ბაღში ააშენეს დიდი ხის სათეატრო შენობა. უკვე სცენის მართვას შეუდგნენ. ამბობენ მსახიობი ბ. კორიშელი ამპარეს ადგილობრივ სცენის მოყვარეთაგან დრამატიულ დასის შედგენას და ამ შენობას ეარაობს, რომ იქ მთელი ზაფხულის განმავლობაში ქართულად წარმოდგენები ჰმართოს.

შეცდომის გასწორება

გუშინდელს ნომერში კორექტორის დაუდეგრობის გამო მრავალი შეცდომებია. ესენი ორები ეს: ეროვნულ საბჭოს ანგარიშის მეორე სვეტში სწერია: (გ. ვეშაპელი კითხულობს რუსულად საქართველოს დამოუკიდებლობის საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტს) ვთხოვ ხელი ასწიოს.

უნდა იყოს:

(გ. ვეშაპელი კითხულობს რუსულად საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტს).

ნ. ჟორდანია. ვინც იდგა საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტს. ვსთხოვ ხელი ასწიოს.

დ. კასრაძის წერილში „თეატრი და ხელოვნება“—სწერია: „კომპოზიტორი მონო“,—უნდა იყოს—გუნო. სწერია: ... ინსტრუქცია. უნდა ყოფილიყო: „ინტროდუქცია“ და სხვა.

ბოლოს ბოლოს

დეპეშა

ჩვენებმა ოსმალების თბილისი დაიპირეს და წინ წაიწიეს, მაგრამ შემდეგ ჩვენს რაზმა ოსმალები შემოარტყეს. რაზმის ერთი ნაწილი ოთხ ტყვიისმფრქეველით უნებლად გამოვიდა ბრძოლიდან: არც ერთი ტყვიისმფრქეველი არ დაუკარგავს. მაჰმადიანობა დიდათ დაზარალდა. უწორო ბრძოლაში დაიღუპა პირ. მეფუა, მოკლულია პოდპ. შენგელია, ძნიმედ დაჭრილია გულისაშვილი. პარტიზანებიდან მოჰკლეს სამს. ცხადაძე. დღეს 12 ს. ოსმალთა შემოტევა კვლავ მოვიგეგერიეთ. რაზმს ეხლა ძლიერ ნაალფარეული კაპ. ფედერანიშვილი. ეგზისაძე სუბუქად არის დაჭრილი.

„ქართული თეატრის აღორძინება"

(დასასრული)

რომ ქართ. დრ. საზ. საქმე უსაფუძვლოდ ჰქონია დაყენებული—ეს იქიდანაც სჩანს, თუ სტუდიაში მიღებულ პირთ რამდენის ხნის განმავლობაში გამოიყენენ მსახიობებად". როგორც გავიგეთ სტუდიაში სამი თვეც საკმარისად მიუჩიენიათ რომ მიეხედნონ იმას, რაც გაბრახული აქვთ. ერთი დრამ. საზ. წევრთაგანი შემეკითხა: „თქვენ სტუდიაში ჩაგიწერეთ"? და რა დავსაც გავიგო რომ მეც ვირიცხებიდი ალტაცებით შეეძახა: „მაშ ძალიან მაღე ითამაშებთ სცენაზეო". სწორედ გვიკვირს. სხვაგან განათლებულ ქვეყნებში სასცენო ხელოვნების შესწავლას ენდებიან ანა ხაკლებ სამს წელიწადს და ჩვენ კი რამდენიმე თვის განმავლობაში სასცენო სკოლას გავიარეთ და განვითარებული მსახიობიც გვეყოლება. როგორი ადვილი ყოფილა, ბატონებო, თეატრის აღორძინება! ჩვენ კი აღორძინებას მოველოდით სულ სხვანაირად. იქნება შესაძლო ყოფილიყო სულ ახლო მომავალში შემდგარიყო დარი საუკეთესო ჩვენ სცენის ძალებიდან, ვინაიდან ბევრნი ზოგნი იმისთანა მსახიობნი არიან რომ გვერდს ვერ აუვლევთ, შემეშვებულიყო რეპერტუარი, დაარსებული დასთან ერთად სასცენო სტუდიაც, სადაც მარტო მსახიობნი კი არ გამოიწვრთვნებოდნენ, არამედ რეჟისორნიც, წმინდა თეატრალური კრიტიკანი, ადმინისტრატორნი და სხვანი. მარტო თბილისის სცენაზე კი არ უნდა მოხდეს აღორძინება, არამედ მთელ საქართველოში და რომ მთელ საქართველოში მოხდეს თეატრალური აღორძინება ამისთვის საკმარ ძალები უნდა გვყვანდნენ სასცენო სპეციალური სწავლით აღჭურვილნი, რომ ჩვენ პროვინციებში მოდიოს იმ ხელოვნების პროფანაციას, რომელიც ამ ჟამად არსებობს. ქართულ დრამატიულ საზოგადოებამ ნაბეგარი არ დაუშვა გასაცდელ წარმოდგენაზე ჩაწერილი პირები; მან ამოარჩია 180 სული. ჩვენის აზრით ეს ასე არ უნდა მოხდარიყო. ვინც ჩაიწერა ყველა უნდა გამოეცადათ. მაგრამ შესაძლებელი იქნებოდა რომ თუნდა ორასიდან კი არა ხუთასი სულიდან ოცის მეტიც არ მიეღოთ. უნდა კონკურსი ყოფილიყო. მართალია გაუნათლებელი მსახიობი შორს ვერ წავა, მაგრამ ხშირად გაუნათლებელს, განათლებულთ უკან ჩამოიტოვებს. მაშ რაში ყოფილა საქმე. რასაკვირველია უპირველესად ბუნებრივ ნიჭში. სწავლა-განათლებას ყოველ ადამიანი შეიძენს, მაგრამ მიროხლებულ ნიჭს კი, თუ ეს დაბადებიდანვე კაცს არ დაჰყვა, ვერავითარი სწავლა განათლება ვერ შესძენს. მაშ რატომ გამოვარჩია გამოუცდელად მომეტებული წილი? იქნება იმიტომ რომ ცენზი ნებას არ აძლევდა. ეს ვეთანხმებ დიდი შეცდომაა და შესაძლებელია უცენზოობებში დიდი ნიჭის პატრონი აღმოჩნდეს! მაშ დავმარხოთ ესეთი ნიჭი? არა! გზა ფართოა ყველა მეშვარიტ მუშაკთ და ვისაც დონე და უნარი არ შესწევთ, თითონვე გავალენ მეღპომენის ტაძრიდან, როგორც არა ერთი გასულა და თავი მიუნებებია თავის შეუძლებლობით და უღონობით. მხოლოდ ვინც სრულიად ზედმეტი ბალასტი გამოგვეცალა, ისინი ყველანი გაანდგენილი იქნებოდნენ. როდესაც ისეთი საზოგადოებრივ საქმეზე ლაპარაკი როგორც მგალითად თეატრია. ამაში საერთო ხმა, გარდაწყვეტილება უნდა მიეღოს საზოგადოებამ მიეღოს და არა ერთმა რომელიმე ჯგუფმა. ეხლა ვეღარ ვცხადდებთ ჩვენ საზოგადოების საყურადღებოდ რომ ქართულ დრამატიულ საზოგადოების ხელში არის საქმეთა დიდი თანხა, ეს არის მოგროვილი წვლილი ჩვენი დამწვარი თეატრის აღსადგენად, საარჯაშვილის მერ ნაანდერძევი ფული, რომელიც კარგ ბიუჯეტს შეადგენს და თუ ამას რიგიანად და ხერხიანად ვანაგებდებთ, კარგი ნაყოფის მოტანა შეიძლება. ღელვანდელ „აღორძინებით" ბევრი ჩვენი დამსახურებული ხელოვანი არი შეშფოთებული, თუ ჩვენი ნიჭიერი მსახიობები არც ერთი არ მიეკარება ახალ თეატრს, ჩვენ ისე ვერ წარმოვიდგენია ქართული თეატრის აღორძინება. დროა ყველანი ამას ანგარიში გაუწიოთ.

ვ. გარეჯი

იყიდება ჯვაროსნოვის დროის იშვიათი ზმაღლი

იკითხეთ: ქართულ კორპუსის შტაბის ცხენოსანთა რაზმელი თადეოზ კახიშვილი.

ცხადდება, რომ შემოწირულება საქართველოს ეროვნული ფონდის გასაძლიერებლად მიიღება ეროვნულ საბჭოს საგარეო საქმეთა სამინისტროში, (ფრეილინის ქუჩა, 11, საკუთარი სახლი) დილის 11—3-მდე

ქართული კლუბი

ხუთშაბათს 30 მაისს (ახალი სტილით) 1918 წ. ქართულ ძველი დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება ცნობილი ოპერეტა

ალრმინ მალ-ალან

ოპერეტა 3 �ებულისა, თარ. ვანო გიგოშვილისა.

ასკარას როლს შეასრულებს მ. ჯანიდავი. სულთან ბეგი ი. რეგეზიშვილი. სულეიმანი. კ. ჩაგუნავა. ვალი ნ. ძერველოვი. გულჩორა მ. გიგოშვილისა. ასია ვ. მარგველაშვილი. ხალა ო. ფეიქრიშვილი. თელი ა. ბერჯენაძე.

ბილეთები ქასაში იყიდება — დასაწყისი საღ. 8 ნახევარ ს.

2—1631—4

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის მე-III რაიონი

აცხადებს თავის წევრთა და თანამოზრეთა საყურადღებოთ, რომ ჩაწერა ახალ წევრებისა და სხვა და სხვა ცნობების. მიღება შეიძლება ყოველ დღე დილის 9—2 და საღამოს 5—7 საათამდის ტფილისის ქუჩა, № 4 მესამე მიმმართველ მოსამართლის დარბაზში ვ. ყოფილთან.

4—1

სრულ უფლებიანი ქართული ქალ-ვაჟთა გიმნაზია

მასწავლებელთა კოლეგიისა.

მისაღები გამოცდები დაიწყება თებერვის 3-ს II და III განყოფილებებში, I, II, III, IV, V და VI კლასებში. თხოვნები მიიღება გიმნაზიის კანცელარიაში ყოველ დღე დილის 10 ს.—3 ს. ალექსეევის ქუჩა, № 17. ვორონცოვის ძეგლის მახლობლად.

3—1630—1

საქ. ერ. დემ. პარტიის I რაიონის პოლიტეტი

გადავიდა ახალ ბინაზე

ოლღას ქუჩა სახლი მღვიძინისა № 28 კოოპერატივ „დახმარების" გვერდზე.

ბიურო დიაა ნაშუადღევის 11 საათიდან 2 საათამდე და საღამოს 6-დან 8 საათამდე. კვირა უქმე დღეებში გადაცდა-დაკეტვას შეეთხვევითი ხასიათი აქვს.

3—3

თბილისის პირველ კოოპერატიული სარძეო ფერმა

მიღება წევრთა ჩაწერა. საწევრო გადასახადი პირველ შესვლისას 10 მანეთი. ათთ პაის ფასი—150 მანეთი. პაიების რიცხვი განუსაზღვრელია. ფერმაში რძის გარდა შემზადდება ნაღები, მაწონი, ხაღალი რძიდან შემზადებული ნაღები, კარაქი და ადგილთვე პასტერის წესით გაწმენდილი რძე და კეფირი. მუშაობას ხელმძღვანელობენ მეურნე-სპეციალისტები, ავადყოფს ადევ ნებენ ექიმები. ფერმის ბოსანსახურეთა ტატი და ადმინისტრაცია შესდგება განსაკუთრებით პაიების მეკუთვნილთაგან.

კერძო პირების გარდა წევრებად მიიღებიან კოოპერატივები და სახელგდო სასადილოები, სარეიები, საქველმოქმედო დაწესებულებანი: თავშესაფრები და სხვა ამგვარი. მათ უნდა შეეძინოთ რამდენიმე პაი იმის მიხედვით, თუ რამდენი რძე დასჭირდებათ. საწევრო და პაის ფული მიიღება ყოველ-დღე დილის 10-დან ხაშუადღევის 2 ს.-მდე და საღ. 4—6 ს. ხაზინადარ იმ. დიკანოვთან (გოლოვინის პრ. 8. კავკასიის ქალთა კოოპერატივის გამგეობა)

7—1612—7

ექიმი

მ. ო. ხასდუკელი

ასისტენტი მოსკოვის სანატორიუმ-სამკურნალო ეკ. ნ. მ. კაშჩენის იღებს ბინაგან და ნერვებიან ავადმყოფთ (პსიხოტერაპით) სამშაბათობით, ოთხშაბათობით, ხუთშაბათობით და პარასკევობით ნაშუადღევის 3 ს.—5 საათამდე. ოლღას ქუჩა № 22.

ექიმი

დონხინი

პარიზის და ბერლინის უნივერსიტეტის ყოფილი დიდი ხნის ასისტენტი ილებს თვალის ტკივილებით ავადმყოფებს

დილის 10—12 ს. საღ. 4—7 საათამდე. მიხეილის პროსპ. 76. (ხაიკინის კბილის საექიმო).

ტელეფონი 7—38.

თბილისის მე-2 რაიონის ყოფილ 2, 3, 4 უბნისაგან წევრთა საზოგადო კრება.

რომელიც იქნება კანონიერი მიუხედავად დამსწრეთა რაოდენობისა. განსახილველია საორგანიზაციო საკითხები. ა. ა. ათიანი წაიკითხავს მოხსენებას პოლიტიკურ მდგომარეობის შესახებ. (1—1)

საქართველოს ეროვ.-დემოკ. პარტიის ქ. თბილისის ორგანიზაციის გაძლისებან

ქ. თბილისის კომიტეტის დადგენილებით ბოდა პარტიულ საქმეს ორგანიზაცია ქალაქში. ნაცვლად წესდების დაწყებისა ეხნეთან, რომელიც ლეიდან ნოსპობილად ითვლება, ქ. თბილისი დაყოფილია ოთხ რაიონად სახელდობრ:

I რაიონი—ტბეკერის ზენითა მხარე სამეფო ბაღიდან და ვაკედან დაწყებული მოსკოვის ქუჩამდე და ვერის დალმართამდე.

II რაიონი—ტბეკერის ზენითა ნახევრის დასავლეთი ნაწილი—ბოლნელი, სოლოლაკი და სხვ.

III რაიონი—ტბეკერის ქვენითა ნახევარ ვორონცოვის ძეგლიდან მოკიდებული ლიდუბამდე და ნაძალადევამდე.

IV რაიონი—ტბეკერის ქვენითა ნახევარ ვორონცოვის ძეგლიდან ოთხთაღლამდე.

თბილისის მცხოვრებ პარტიის წევრებს ეგზლებათ დაუყოვნებლივ მიაღონ ხათანადო ხარაიონო კომიტეტისაგან ხაწევრო ბილეთები, უარომდისოდაც პარტიულ კრებებზე დასწრება აეკრძალებათ.

თბილისის კომიტეტის ბიურო ეყოფება ხითვალ კომიტეტის ბინაზე, (სასახლის ქუჩა, № 5, ტელ. 15—73).

ბიურო დიაა ყოველ დღე, 10—2 საათამდე და საღამოს 6—8 საათამდე.

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის ქალაქ თბილისის კომიტეტის

ბიურო იმყოფება მთავარ კომიტეტის ბინაზე (სასახლის ქ., № 5, ტელ. 15—73).

ბიურო დიაა ყოველ დღე დილის 10—2 საათამდე და საღამოს 6—8 საათამდე.

თბილისში მცხოვრებ პარტიის წევრებს ეგზლებათ მიაღონ სათანადო საუბნო ორგანიზაციებისაგან ხაწევრო ბილეთები, უარომდისოდაც პარტიულ კრებაზე დასწრება აეკრძალებათ.

საამბულატორო

ხამგზედრო სპეციალისტ-ექიმების—ბარიდან მოსულიარულე ავადმყოფთათვის.

დიდ განქის ქუჩა № 3. ალექსანდრეს ბაღის მ. ლიმანოვ, ტელ. № 481.

ექიმი ასპიზოლოგი—ყელის, ყურის და ცხვირის. ყოველ დღე 12—1 საათამდის.

ექ. ახვლედიანი—ნიმაგან და ბავშვთა ავადმყოფ. ს. ყოველ დღე 11—12 ს.

ექ. ბილანეფი—ზრდილებ და ბავშვთა ავადმყოფ. ს. ყოველ დღე 10—11 ს.

ექ. ჩუბნოვსკი—ხელოვნების, ორთოპ., ოთხშაბ. და პარასკევობით 12—1 საათ.

ექ. ერმოლაევი—ზრდილებ და ბავშვთა ავადმყოფ. ს. ყოველ დღე 1—2 ს.

ექ. ბოგუსლავსკი—ზრდილებ და ბავშვთა ავადმყოფობ. სამშაბათობით, ხუთშაბათობით და შაბათობით 12—1 ს.

ექ. ვაშჩენკო—ზრდილებ და ბავშვთა ავადმყოფ. ს. ყოველ დღე საღ. 3—4 ს.

ექ. სურმავლოვი—ზრდილებ და ბავშვთა ავადმყოფ. ს. ყოველ დღე 4—5 ს.

ექ. ბეინაკ—თვალების ავადმყოფობის. ოთხშ., ოთხშ. და პარასკევობით 2—3 ს.

ექ. ივანოვი—თვალების ავადმყოფ. სამშაბათობით, ხუთშაბათობით, შაბათობით და კვირაობით 2—3 ს.

ექ. ყალამძარლოვი—ქალთა და საბანი. ყოველ დღე 1—2 ს.

ექ. ნოვიცკაია—ქალთა და საბანი. ყოველ დღე 2—3 საათ.

ექ. ძალი ილოსლიანი. ქალთა და საბანი. ოთხშ., ოთხშ. და პარასკ. 11—12 ს.

ექ. ძალი ფსრადოვი—ქალთა და საბავშვო სამშაბათობით, ხუთშაბათობით შაბათობით და კვირაობით. 11—12 ს.

ექ. ზამაზი—ქირურგიული (დისტ. ქარი). ყოველ დღე 11—12 საათზე.

ექ. ფიალოვი—ქირურგი. ყოველ დღე 12½—1½ საათამდე.

ექ. ბალანა-ტროცკაია—სადილ. ავადმყოფ. ყოველ დღე 2—3 საათ.

ექ. ცანდარი—სადილ. ავადმყოფ. ყოველ დღე 4—5 საათ.

ექ. კეკელია—ენის და ყელ. ავადმყოფობის. ყოველ დღე 12—1 ს.

ექ. ბარსოვი—ყურის და ყელ. ავადმყოფობის 4—5 საათ.

ექიმ ექ. ალიხანოვი—ყოველ დღე 10—12 საათ.

ექიმ ექ. ნუბარადოვი—ყოველ დღე 3—5 ს.

ოპერაციები მორფიგენით, ანესთეზია, ფასი, ყვავილის ცრა, ანალიზი, ჰიპნოზი, ბოსანსახურეთა და ძიძების გასინჯვა, სათვალეების შერჩევა ფასი დანიგებისთვის 1 მ. 50 კ. 100—11

მარტის 20 გაიხსნა ახალი

საამბულატორო

ულაბლაბარ ამას მუშაობთათვის ექიმ ე. ბ. ბ. ალექსანდრეს ბაღის ბ. ლიმანოვ, ტელ. № 481.

ხალხმრავალ ადგილას ბინა ბ. ბ. ბ. ნაზარიანცევს

საავადმყოფოში ინიშნებიან კბილის ხაექიმო კაბინეთი ხელოვნურ კბილების ტანსაკურ დაბრიტორიით.

ბინაზე ბ. ბ. ბ.